

El món local català davant la realitat del refugi a l'Estat Espanyol

El món viu una greu crisi humanitària com a conseqüència del desplaçament de milions de persones que fugen dels desastres naturals, els conflictes armats, la violació de drets humans o la pobresa. La manca de vies legals i segures per a l'entrada a la Unió Europea empenyen els refugiats a posar-se en mans de les màfies i seguir rutes perilloses.

Només l'any 2017, més de 3.000 persones van morir ofegades en naufragis mentre creuaven la Mediterrània. En el primer trimestre de 2018 ja han mort o desaparegut 500 persones intentant creuar la Mediterrània.

Per fer front a aquesta situació, la Comissió Europea va proposar el maig de 2015 dos mecanismes d'emergència per implicar els estats membres i alleujar el pes que estan patint els països de les fronteres del sud d'Europa i els països veïns de Síria. Malgrat això, l'Estat espanyol va incomplir les quotes de reubicació i de reassentament de persones refugiades acollint tan sols un 11% de les 17.337 persones refugiades que havia d'acollir en 2 anys.

Els vergonyants acords entre els Estats de la UE i Turquia han permès retornar a territori turc sense garanties de respecte dels seus drets fonamentals persones refugiades que havien arribat a Grècia, obviant que tota negociació en el marc del Consell d'Europa ha d'estar subjecta al respecte a la Declaració de Drets Humans i al Dret Internacional.

Vista la situació que pateixen les persones que cerquen refugi arriscant les seves vides i es veuen abocades a les màfies, toca reclamar vies d'accés a la protecció internacionals legals i segures en països d'origen i trànsit i que el govern de l'Estat assumeixi la seva responsabilitat acceptant íntegrament les quotes de persones reubicades i reassentades que li corresponen.

Les ciutats i els municipis tenim un paper clau en l'assistència i l'acollida efectiva de refugiats. És en l'àmbit local on es gestionen les necessitats més immediates: allotjament, manutenció, roba, atenció mèdica, educació, orientació sociolaboral, lingüística, etc. Una tasca a la que cal sumar els recursos que dediquem el món local a l'ajuda humanitària i la cooperació al desenvolupament per donar assistència a les persones que fugen de les guerres, de la persecució política o dels desastres naturals i cerquen refugi i protecció internacional.

El món local afrontem un doble repte: el d'acollir en un termini curt en condicions dignes les persones que busquen protecció i, a llarg termini, el més important i durador, garantir la seva autonomia i accés al mercat laboral perquè puguin incorporar-se a les societats d'acollida.

No obstant això, la relació de l'Estat espanyol en l'etapa de Mariano Rajoy amb les administracions locals ha estat quasi nul·la en aquest àmbit. A dia d'avui, no hi ha un mecanisme de coordinació eficient entre l'Estat, les comunitats autònomes i els municipis que permeti conèixer amb previsió el desenvolupament dels programes de reubicació i reassentament. Tampoc està prevista cap forma d'accés als Fons

Europeus d'Asil, Migració i Integració (FAMI) per part de les ciutats que dediquem recursos propis a l'acollida de refugiats.

La manca d'informació i coordinació per part del Govern estatal genera uns impactes a nivell local que ens obliguen a destinar una gran quantitat de recursos per assegurar un mínim de dignitat a les persones refugiades veïnes de les nostres ciutats.

Darrerament hem viscut episodis de criminalització i assetjament de les organitzacions i les persones que han donat protecció i assistència a les persones refugiades per part de diferents autoritats governamentals i judicials per tal que aquestes persones i organitzacions no governamentals deixessin de rescatar refugiats sota inversemblants acusacions d'afavorir la immigració clandestina i d'associació criminal o de col·laboració amb les màfies.

Salvar vides en cap cas no pot ser delictes, i les acusacions de tràfic de persones estan absolutament fora de lloc en l'acció humanitària, i davant d'aquestes campanyes de persecució la resposta del món local no pot ser altra que ajudar a aquestes persones i organitzacions que salven vides. Bloquejar l'acció de les organitzacions humanitàries suposaria exposar milers de persones a morir ofegades al mar.

Coincidint amb la commemoració del Dia Internacional de les persones refugiades el 20 de juny, els governs locals reafirmem el nostre compromís amb el dret al refugi recordant que els municipis catalans hem mostrat abastament la nostra predisposició a acollir persones refugiades malgrat no disposar de les competències d'asil ni accés al finançament necessari.

El món local català ha dedicat recursos per donar assistència i aixopluc a les persones que cerquen refugi a Europa, mitjançant la campanya d'emergència del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament **#mónlocalrefugi** i ha sensibilitzat sobre la situació en què viuen, així com les causes que han provocat la seva fugida. Per altra banda, bona part d'aquests municipis ja estan acollint persones refugiades amb qualitat destinant part dels seus recursos locals a afavorir la integració i la cohesió social.

Valorem positivament l'anunci del nou Govern de l'Estat d'acollir les 600 persones del vaixell Aquarius que durant dies han estat a la deriva buscant un port europeu on demanar asil, i la predisposició del Govern de la Generalitat de Catalunya d'oferir acollir-los en territori català. En aquest sentit, desitgem que els governs locals i autonòmics siguin tinguts en compte d'ara en endavant a l'hora de dissenyar i desplegar la política pública d'asil i refugi de l'Estat.

Per a això, els governs locals catalans acorden:

1. Exigir al Govern de l'Estat que compleixi amb els acords davant la UE del 2015 per a l'acollida de les 17.337 persones refugiades. Per facilitar-ho, les ciutats ens oferim a col·laborar de forma activa en el procés d'obertura de places de refugiats i en el desenvolupament del Programa estatal de Refugi.

2. Exigir al Govern de l'Estat el replantejament del procediment d'atenció social a sol·licitants d'asil a Espanya. Establint sistemes de coordinació i finançament eficaços amb les comunitats autònomes i les ciutats i municipis que permetin comptar amb informació actualitzada dels contingents de persones refugiades traslladades als nostres municipis així com informació sobre les previsions i la seva arribada efectiva.
3. Exigir al Govern de l'Estat que proporcioni informació detallada de la destinació dels Fons d'Asil, Migració i Integració (FAMI) per assegurar que efectivament es destinen a l'acollida de refugiats i immigrants.
4. Exigir la previsió d'un mecanisme per cofinançar els costos derivats dels processos d'atenció i integració de les persones migrants i refugiades, facilitant l'accés als municipis als Fons FAMI i a tots aquells fons europeus als que els municipis puguin optar per al desenvolupament de Programes municipals d'acollida complementaris al Programa estatal, tal com succeeix en altres països de la Unió Europea.
5. Instar les institucions europees que estudiïn sancionar aquells Estats com Itàlia que vulnera els convenis internacionals que regulen els rescats marítims i el dret a asil amb el seu comportament, i fem una crida a la corresponsabilitat dels Estats membres de la UE.
6. Mostrar tot el suport i tota la solidaritat del món local català a les organitzacions no governamentals i les persones voluntàries que salven vides i donen assistència i protecció a persones que cerquen refugi i protecció internacional.
7. Instar el Govern de Catalunya que reforci el Programa Català de Refugi i el Pla de Protecció Internacional a Catalunya, i garanteixi la coordinació dels diversos actors involucrats a través del Comitè Per a l'Acollida de les Persones refugiades.
8. Comprometre's a seguir dedicant recursos per donar assistència i aixopluc a les persones que cerquen refugi a Europa, mitjançant la campanya d'emergència del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament.
9. Fer arribar aquest acord al Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, a la Federació de Municipis de Catalunya, a l'Associació Catalana de Municipis, a la Generalitat de Catalunya, al Govern de l'Estat espanyol, a l'Ambaixada d'Itàlia a Espanya i al Consolat d'Itàlia a Barcelona.

Granollers, juny de 2018

